YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
15 päivänä kesäkuuta 1993 *

Asiassa C-225/91,

Matra SA, ranskalainen yhtiö, kotipaikka Pariisi, edustajinaan asianajaja Mario Siragusa, Rooma, ja asianajaja Antoine Winckler, Pariisi, prosessiosoite Luxemburgissa Arendtin ja Medernachin toimisto, 8–10 rue Mathias Hardt,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen pääneuvonantaja Antonio Abate ja oikeudellisen yksikön virkamies Michel Nolin, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Nicola Annechino, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jota tukevat

Portugalin tasavalta, asiamiehinään asianajaja Rui Chancerelle de Machete, Lissabon, ja ulkoasiainministeriön Euroopan yhteisöihin liittyvistä asioista vastaavan osaston oikeudellisen yksikön päällikkö Luis Inês Fernandes, avustajinaan asianajaja Pedro Manuel Pena Chancerelle de Machete, Lissabon, prosessiosoite Luxemburgissa Portugalin suurlähetystö, 33 allée Scheffer,

Ford of Europe Inc., yhtiö, jonka kotipaikka on Delawaren osavaltio (Amerikan yhdysvallat) ja jolla on sivuliike Brentwoodissa (Yhdistynyt kuningaskunta), ja **Ford-Werke AG**, saksalainen yhtiö, kotipaikka Köln (Saksan liittotasavalta),

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

edustajinaan asianajaja Wolfgang Schneider, Frankfurt am Main (Saksan liittotasavalta), prosessiosoite Luxemburgissa Dupongin ja Konsbruckin toimisto, 14 a rue des Bains,

ja

Volkswagen AG, saksalainen yhtiö, edustajanaan asianajaja Rainer Bechtold, Stuttgart (Saksan liittotasavalta), prosessiosoite Luxemburgissa Loeschin ja Wolterin toimisto, 8 rue Zithe,

väliintulijoina,

jossa vaaditaan erään Portugalin tasavallan tukihankkeen vastustamatta jättämisestä tehdyn komission päätöksen, josta on ilmoitettu Portugalin viranomaisille 16.7.1991 ja Matra SA:lle 30.7.1991, kumoamista; tuki oli tarkoitettu Ford of Europe Inc:n ja Volkswagen AG:n yhteisyritystä varten tila-automallisten moottoriajoneuvojen tuotantoyksikön perustamiseksi Setúbaliin (Portugal),

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti O. Due, jaostojen puheenjohtajat M. Zuleeg ja J. L. Murray sekä tuomarit G. F. Mancini, F. A. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse, M. Díez de Velasco ja P. J. G. Kapteyn,

julkisasiamies: W. Van Gerven,
kirjaaja: J.-G. Giraud,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 3.2.1993 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset lausumat,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.4.1993 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Yhteisöjen tuomioistuimeen 6.9.1991 jättämällään kanteella Matra SA (jäljempänä Matra) on vaatinut ETY:n perustamissopimuksen 173 artiklan toisen kohdan nojalla yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan erään Portugalin tasavallan tukihankkeen vastustamatta jättämisestä tehdyn komission päätöksen, josta oli ilmoitettu sille 30.7.1991; tuki oli tarkoitettu Ford of Europe Inc:n (jäljempänä Ford) ja Volkswagen AG:n (jäljempänä VW) yhteisyritystä varten tila-automallisten moottoriajoneuvojen tuotantoyksikön perustamiseksi Setúbaliin (Portugal).

2 Oikeudenkäyntiasiakirjoista käy ilmi, että Portugalin tasavalta ilmoitti 26.3.1991 perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan ja moottoriajoneuvoalalle suunnattuja tukia koskevan yhteisön sääntelyn (EYVL 1989, C 123, s. 3) nojalla komissiolle Newco-yritykselle tarkoitetusta tukihankkeesta; Ford ja VW perustivat kyseisen yrityksen yhtä suurin osuuksin perustaakseen Setúbaliin tila-automallisia moottoriajoneuvoja valmistavan tehtaan vuosien 1991 ja 1995 väliseksi ajaksi.

3 Ilmoitetun tuen määrä on 97 440 miljoonaa Portugalin escudoa 454 000 miljoonan escudon investointien kokonaismäärää varten; näistä kustannuksista 297 000 miljoonan escudon määrä oikeuttaa tukeen. Tuki koostuu 89 100 miljoonan escudon alueellisesta tuesta, joka maksetaan *Sistema de Incentivos de Base Regional*in (jäljempänä SIBR) – komission vuonna 1988 hyväksymän Portugalin alueellisen tukijärjestelmän – yhteydessä sekä vuodesta 1997 alkaen myönnettyinä 8 340 miljoonan escudon verohelpotuksina. Suunnitelmaan kuuluu lisäksi työntekijöille tarkoitettu, Portugalin hallituksen ja Newcon yhdessä järjestämä 36 000 miljoonan escudon koulutusohjelma, josta Portugalin hallitus rahoittaa 90 prosenttia, sekä tietyt teiden rakentamiseen, veden ja sähkön toimittamiseen sekä jätteiden käsittelyyn liittyvät infrastruktuuri-investoinnit.

4 Matran 26.6.1991 tekemän kantelun, joka koski sitä, että Portugalin tasavalta on rikkonut perustamissopimuksen 92 artiklaa ja sitä seuraavia artikloja ja Ford ja VW perustamissopimuksen 85 artiklaa, seurauksena järjestettiin komission ja Matran välinen tapaaminen, jossa kuultiin kantajaa ja jossa

komissio esitti ne syyt, joiden vuoksi perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä ei ollut aloitettu.

5 Komissio ilmoitti Portugalin hallitukselle 16.7.1991, ettei se vastustanut ilmoitettua tukihanketta.

6 Komissio lähetti Matralle tiedoksi 16.7.1991 tehdyn päätöksen 30.7.1991.

7 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti hylkäsi asiassa C-225/91 R, Matra vastaan komissio (Kok. 1991, s. I-5823) 4.12.1991 antamallaan määräyksellä Matran hakemuksen, jossa se vaati tämän kumoamiskanteen kohteena olevan päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä.

8 Portugalin tasavallan sekä Ford of Europe Inc:n, Ford Werke AG:n ja Volkswagen AG:n väliintulo asiassa komission vaatimusten tueksi hyväksyttiin 8.4.1992 annetuilla määräyksillä.

9 Asiaan liittyviä tosiseikkoja, menettelyn kulkua ja asianosaisten esittämiä perusteita ja väitteitä koskevat tarkemmat tiedot ilmenevät suullista käsittelyä varten laaditusta kertomuksesta. Oikeudenkäyntiasiakirjojen näitä osia käsitellään jäljempänä ainoastaan, jos se on tarpeen tuomioistuimen perustelujen selvittämiseksi.

Tutkittavaksi ottaminen

10 Väliintulijoina olevat Ford-Werke AG ja Portugalin tasavalta väittävät, ettei kannetta voida ottaa tutkittavaksi, koska Matra ei voi väittää päätöksen koskevan itseään suoraan ja erikseen. Komissio sen sijaan - vaikka esittääkin, ettei päätös ole osoitettu Matralle - ei kiistä sitä, että päätös koskee kantajaa suoraan ja erikseen.

11 Tässä yhteydessä on muistutettava, että Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 37 artiklan kolmannen kohdan mukaan väliintulokirjelmässä saadaan esittää ainoastaan jonkun asianosaisen vaatimuksia tukevia vaatimuksia. Lisäksi työjärjestyksen 93 artiklan 4 kohdan mukaan väliintulijan on hyväksyttävä asia sellaisena kuin se on väliintulohetkellä.

12 Edellä esitetystä seuraa, etteivät väliintulijat voi esittää oikeudenkäyntiväitettä, ja ettei yhteisöjen tuomioistuimen näin ollen tarvitse tarkastella perusteita, joihin väliintulijat ovat vedonneet (ks. asia C-313/90, CIRFS v. komissio, tuomio 24.3.1993, Kok. 1993, s. I-1125).

13 Koska kysymys on ehdottoman prosessinedellytyksen puuttumista koskevasta väitteestä, yhteisöjen tuomioistuimen on kuitenkin tutkittava työjärjestyksen 92 artiklan 2 kohdan nojalla omasta aloitteestaan, voidaanko kanne ottaa tutkittavaksi (ks. erityisesti yhdistetyt asiat C-305/86 ja C-160/87, Neotype v. komissio, tuomio 11.7.1990, Kok. 1990, s. I-2945 ja em. tuomio asiassa CIRFS v. komissio).

14 Tässä yhteydessä on huomautettava, että vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy ilmi, että jotta päätöksen voidaan katsoa koskevan perustamissopimuksen 173 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetulla tavalla muita kuin niitä, joille se on osoitettu, päätöksen on vaikutettava niiden oikeudelliseen asemaan niille tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella nämä erottuvat kaikista muista ja ne voidaan yksilöidä samalla tavalla kuin se, jolle päätös on osoitettu (asia 25/62, Plaumann v. komissio, tuomio 15.7.1963, Kok. 1963, s. 199).

15 Sen ratkaisemiseksi, täyttyvätkö nämä edellytykset käsiteltävänä olevassa asiassa, on palautettava mieleen perustamissopimuksen 93 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen menettelyjen tarkoitus.

16 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo aiemmin esittänyt (ks. viimeksi asia C-198/91, Cook, tuomio 19.5.1993, Kok. 1993, s. I-2487), on tehtävä ero yhtäältä perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun tukea koskevan alustavan tutkintavaiheen – jonka tarkoitus on ainoastaan sen mahdollistaminen, että komissio voi muodostaa ensikäsityksen sille ilmoitettujen tukihankkeiden osittaisesta tai täydellisestä yhteensoveltuvuudesta perustamissopimuksen kanssa – ja toisaalta perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan välillä. Ainoastaan tässä tutkintavaiheessa, jonka tarkoituksena on sen mahdollistaminen, että komissio saa täydelliset tiedot kaikista asiaan liittyvistä seikoista, komissiolla on perustamissopimuksen mukaan velvollisuus antaa asianomaisille tilaisuus esittää näkemyksensä.

17 Jos komissio ei aloita 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä vaan toteaa saman artiklan 3 kohdan perusteella, että valtiontuki on yhteismarkkinoille soveltuva, kyseisen menettelyn tarjoamien menettelyllisten takeiden kunnioittaminen voidaan tältä osin taata ainoastaan niin, että ne, joiden

hyväksi nämä takeet on annettu, voivat riitauttaa näiden takeiden noudattamista ainoastaan voidessaan kiistää yhteisöjen tuomioistuimessa komission kyseisen päätöksen.

18 Yhteisöjen tuomioistuimen esittämän määritelmän mukaan perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa käytetyllä käsitteellä "ne, joita asia koskee" tarkoitetaan henkilöitä, yrityksiä ja yhteenliittymiä, joiden etuihin tuen myöntäminen saattaa vaikuttaa, eli erityisesti kilpailevia yrityksiä ja ammatti- ja toimialajärjestöjä (asia 323/82, Intermills v. komissio, tuomio 14.11.1984, Kok. 1984, s. 3809, 16 kohta ja edellä mainitun Cook-tuomion 24 kohta).

19 Käsiteltävänä olevassa asiassa ei voida kieltää sitä, että riidanalaisen tuen myöntäminen vaikuttaa Matran – joka on yhteisön tärkein tila-automallisten moottoriajoneuvojen valmistaja ja Newcon tuleva kilpailija – etuihin ja että se on näin ollen perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu taho, jota asia koskee.

20 Tämän vuoksi Matran nostama kanne on otettava tutkittavaksi.

Pääasia

21 Matra esittää kanteensa tueksi kolme perustetta, joista ensimmäinen on tuen ilmeinen arviointivirhe, toinen menettelysääntöjen rikkominen ja kolmas tiettyjen yleisten oikeusperiaatteiden loukkaaminen.

Ilmeistä arviointivirhettä koskeva peruste

22 Matra esittää tämän kumoamisperusteen yhteydessä kolme moitetta, jotka liittyvät tuotannon ylikapasiteetin syntyyn liittyvää riskiä ja alueellista haittaa koskevaan komission ilmeiseen arviointivirheeseen sekä infrastruktuuri- ja koulutustukea koskevaan ilmeiseen määrittelyvirheeseen.

23 Tarkasteltaessa näitä väitteitä on huomautettava ensin, että kumoamiskanteen yhteydessä yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä on ainoastaan tutkia, rasittaako kanteen kohteena olevaa päätöstä jokin perustamissopimuksen 173 artiklassa tarkoitetuista kumoamisperusteista, eikä yhteisöjen tuomioistuin voi korvata omalla arvioinnillaan päätöksen tehneen toimielimen arviointia tosiseikoista eikä erityisesti taloudellisista seikoista.

24 On lisättävä, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohtaa sovellettaessa komissiolla on laaja harkintavalta, jonka käyttäminen edellyttää taloudellisten ja sosiaalisten kysymysten arviointeja, jotka on tehtävä yhteisön kannalta katsoen (ks. erityisesti asia 303/88, Italia v. komissio, tuomio 21.3.1991, Kok. 1991, s. I-1433).

25 Laillisuusvalvonnan yhteydessä yhteisöjen tuomioistuimen on tämän vuoksi tutkittava ainoastaan, onko komissio ylittänyt harkintavaltansa rajat esittämällä tosiseikat virheellisessä muodossa, tekemällä tosiseikkoja koskevan ilmeisen arviointivirheen taikka käyttämällä harkintavaltaansa tai menettelyä väärin.

26 Kuten julkisasiamies on esittänyt (ratkaisuehdotuksen 13–15 kohta), tuotannon ylikapasiteetin syntyyn liittyvän riskin osalta on todettava, että ennen kuin komissio esitti johtopäätöksenään, ettei sellaista riskiä ollut olemassa, se tarkasteli kysymystä tarkasti ja yksityiskohtaisesti. Kyseisen tarkastelun yhteydessä se viittasi erityisesti itsenäisten asiantuntijoiden suorittamiin markkinatutkimuksiin, joiden perusteella oli odotettavissa tila-automallisten moottoriajoneuvojen markkinoiden huomattavaa laajenemista 1990-luvun puoliväliin asti, sekä monien alan valmistajien tuotannon ennustettavissa olevaan kehitykseen ja esitti näkemyksenään, ettei kyseinen tuki todennäköisesti vaikuttaisi olennaisella tavalla tarjonnan ja kysynnän väliseen tasapainoon.

27 Alueellisen haitan arvioinnin osalta on huomautettava, että komissio on tarkastellut myös Setúbalin alueella suoritettaviin investointeihin liittyviä haittatekijöitä. Se muistutti erityisesti Setúbalin seudun kaukaisesta maantieteellisestä sijainnista tärkeimpien markkinoiden kannalta sekä alueen suhteellisen heikosta taloudellisesta kehitysasteesta; nämä tekijät lisäävät osaltaan kuljetus-, varastointi-, ulkopuolisesta henkilökunnasta aiheutuvia sekä infrastruktuurikustannuksia. Komissio totesi lisäksi, että kyseinen haitta tasoittuisi ainoastaan osittain alhaisempien työvoima- ja valmistuskustannusten vaikutuksesta. On lisättävä, että myönnetty tuki jää huomattavasti komission hyväksymän SIBR:n yhteydessä sallittujen määrien alapuolelle.

28 Näissä olosuhteissa Matran esittämät väitteet, jotka perustuvat kantajan suorittamiin markkinoiden kehittymistä koskeviin tutkimuksiin ja alueellisen vahingon arviointiin, eivät riitä todisteiksi sille, että komission päätös perustuu taloudellisia seikkoja koskevaan ilmeiseen arviointivirheeseen.

29 Infrastruktuuri-investointien ja koulutusohjelman osalta on korostettava, että komissio on todennut kanteen kohteena olevassa päätöksessä, etteivät kyseiset infrastruktuurit ja kyseinen koulutus hyödyntäneet yksinomaan yhteisyritystä, mikä mahdollistaa sen johtopäätöksen, ettei Portugalin tasavallan myöntämää taloudellista apua voida pitää valtiontukena.

30 Tämän vuoksi on todettava, ettei Matra voinut osoittaa komission tehneen taloudellisia seikkoja koskevaa ilmeistä arviointivirhettä kyseisessä tutkimuksessa ja sen seurauksena tekemässään taloudellista tukea koskevassa arviossa.

31 Ensimmäinen peruste on tämän vuoksi hylättävä.

Menettelysääntöjen rikkomista koskeva peruste

32 Matra korostaa, että riidanalaisen tuen yhteismarkkinoille soveltuvuutta koskevien erityisten arviointivaikeuksien vuoksi komissio oli velvollinen aloittamaan perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn eikä saanut tehdä päätöstä odottamatta 6.2.1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17, ETY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäisen täytäntöönpanoasetuksen (EYVL 1962, 13, s. 204) nojalla aloitetun menettelyn tuloksia Fordin ja VW:n välisen sopimuksen osalta. Matra huomauttaa lisäksi, ettei komissio ole perustellut päätöstä riittävästi.

33 Siltä osin kuin on kyse väitteestä, joka koskee perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn aloittamatta jättämistä, on huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan (ks. edellä mainittu Cook-asia, tuomio 19.5.1993, 29 kohta) kyseinen menettely on välttämätön silloin, kun komissiolla on vakavia vaikeuksia sen arvioimisessa, onko tukihanke yhteismarkkinoille soveltuva. Komissio voi päättää menettelyn 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuun alustavaan vaiheeseen ja tehdä sen päätteeksi myönteisen päätöksen tuen soveltuvuudesta ainoastaan, jos se on alustavan tutkinnan perusteella vakuuttunut siitä, että kyseinen hanke on yhteensoveltuva perustamissopimuksen kanssa. Jos komissio sen sijaan on alustavan tutkinnan perusteella tehnyt vastakkaisen päätelmän tai jos se ei ole voinut alustavan tutkinnan perusteella selvittää kaikkia niitä ongelmia, jotka ovat tulleet esiin arvioitaessa hankkeen soveltuvuutta yhteismarkkinoille, komissiolla on velvollisuus hankkia kaikki tarvittavat lausunnot ja aloittaa tätä varten 93 artiklan 22 kohdassa tarkoitettu menettely.

34 Tämän vuoksi yhteisöjen tuomioistuimen on käsiteltävänä olevassa asiassa selvitettävä, liittyikö niihin arvioihin, joita komissio on käyttänyt perusteinaan, vaikeuksia, joiden perusteella kyseisen menettelyn aloittaminen on perusteltua.

35 Komission erityisten arviointivaikeuksien vuoksi Matra vetoaa hankkeen laajuuteen, tuen suureen määrään ja tuotannon ylikapasiteetin syntyyn liittyvään riskiin sekä alkuperäisen tukihankkeen muuttamisen tarpeeseen, josta Portugalin tasavallan olisi huolehdittava.

36 On huomautettava, että tässä yhteydessä investoinnin tai tuen suuruus ei sinänsä voi muodostaa sellaista erityistä arviointivaikeutta, jonka vuoksi komission olisi aina aloitettava 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely investoinnin tai tuen ylittäessä tietyn määrän – joka olisi lisäksi määriteltävä. Lisäksi ratkaiseva tekijä ei ole niinkään tuen määrä vaan sen vaikutus yhteisön sisäiseen kauppaan. Lopuksi on korostettava, että myönnetty tuki jää huomattavasti komission SIBR:n yhteydessä hyväksymien määrien alapuolelle.

37 Ylikapasiteetin syntyyn liittyvän riskin arvioinnin osalta yhteisöjen tuomioistuin on todennut tämän tuomion 26 kohdassa, että komissio on suorittanut tätä peruskysymystä koskevan, erityisesti itsenäisten asiantuntijoiden tutkimukseen perustuvan taloudellisen tarkastelun, ja ettei se ole ylittänyt harkintavaltansa rajoja taloudellisten seikkojen arvioinnin yhteydessä.

38 Menettelyn kulun osalta komissio esittää perustellusti, että Portugalin hallitus on tehnyt alunperin ilmoitettuun hankkeeseen ainoastaan täsmennyksiä sekä esittänyt sitä koskevia lisätietoja, joita ei voida pitää komission asettamat edellytykset täyttävinä merkittävinä muutoksina. Matra ei näin ollen ole osoittanut todeksi väitettään, että infrastruktuurien käytön mahdollistaminen kolmansille ja koulutusohjelman tarjoaminen muille yrityksille kuin Newcolle olisi tapahtunut komission vaatimuksesta. Lopuksi on todettava, että Portugalin tasavallan esittämän vuosittaisen arviointikertomuksen tarkoitus on ainoastaan sen mahdollistaminen, että komissio voi tarkistaa, onko kyseinen jäsenvaltio noudattanut tuen myöntämiseen liittyviä yksityiskohtaisia sääntöjä, eikä sen esittäminen voi olla todiste erityisistä arviointivaikeuksista.

39 Tämän vuoksi on todettava, ettei komissio toiminut lainvastaisesti katsoessaan, ettei sen arvioinnista, onko tuki yhteismarkkinoille soveltuva, aiheutuisi sille erityisiä vaikeuksia, ja ettei se näin ollen ollut velvollinen aloittamaan perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä.

40 Lisäksi Matra väittää, ettei komissio, päättäessään, ettei se vastustaisi riidanalaisia tukia, odottanut edellä mainitun asetuksen N:o 17 nojalla aloitetun menettelyn tulosta Fordin ja VW:n välisen sopimuksen osalta, ja ettei se siten ottanut huomioon perustamissopimuksen 85 ja 90 artiklan välistä yhteyttä.

41 Tässä yhteydessä on huomautettava, että vaikka 92 ja 93 artiklassa tarkoitetussa menettelyssä komissiolla ja tietyin edellytyksin neuvostolla on paljon harkintavaltaa sen suhteen, soveltuuko valtiontukiohjelma yhteen yhteismarkkinoista johtuvien vaatimusten kanssa, perustamissopimuksen yleisestä rakenteesta seuraa, ettei kyseinen menettely voi koskaan johtaa perustamissopimuksen erityismääräysten vastaiseen tulokseen (asia 73/79, komissio v. Italia, tuomio 21.5.1980, Kok. 1980, s. 1533, 11 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin on lisäksi katsonut, että tukea koskevat yksityiskohtaiset säännöt, jotka ovat vastoin perustamissopimuksen muita kuin 92 ja 93 artiklan sisältämiä erityisiä määräyksiä, voivat olla niin kiinteästi sidoksissa tuen kohteeseen, ettei niitä voida arvioida erikseen (asia 74/76, Iannelli, tuomio 22.3.1977, Kok. 1977, s. 557).

42 Komission on noudatettava tätä velvollisuutta perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan sekä muiden määräysten yhtenäisyyden kunnioittamiseen erityisesti silloin, kun myös kyseisten muiden määräysten tarkoituksena on, kuten käsiteltävänä olevassa asiassa, estää kilpailun vääristyminen yhteismarkkinoilla.

43 Jos nimittäin komissio tekee päätöksen tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, se ei voi jättää huomioon ottamatta sitä, että yksittäisten taloudellisten toimijoiden toiminnan johdosta kilpailu yhteismarkkinoilla voi rajoittua.

44 Perustamissopimuksen 85 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa sekä 92 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa tarkoitetut menettelyt ovat kuitenkin toisistaan riippumattomia menettelyjä, ja niihin kumpaankin sovelletaan omia erityisiä menettelysääntöjä.

45 Kun siis komissio tekee päätöksen valtiontuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, se ei ole velvollinen odottamaan edellä mainitun asetuksen N:o 17 nojalla aloitetun rinnakkaisen menettelyn tulosta, jos se on tilanteen taloudellisen tarkastelun – jossa ei ole tehty mitään ilmeistä arviointivirhettä – perusteella vakuuttunut siitä, ettei tuensaaja riko perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklaa.

46 Käsiteltävänä olevassa asiassa on huomautettava, että komissio on noudattanut näiden kahden menettelyn yhtenäisyyttä. Niinpä se on kanteen kohteena olevassa päätöksessä tarkastellut, missä määrin kilpailu yhteismarkkinoilla saattoi rajoittua. Edellä mainitun asetuksen N:o 17 19 artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa tiedonannossa (91/C 182/07; EYVL 1991, C 182, s. 8), joka julkaistiin ennen kanteen kohteena olevan päätöksen tekoa, komissio ilmoitti aikeestaan tehdä Fordin ja VW:n välistä sopimusta koskeva myönteinen päätös perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla. Lopuksi komissio arvioi saatekirjeessä, jossa kanteen kohteena olevasta päätöksestä tiedotettiin Matralle, myös, että kyseinen yhteistyö täytti ne edellytykset, joiden perusteella perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua poikkeusta voidaan soveltaa.

47 Näissä olosuhteissa Matra on väärässä väittäessään, että komissio on tehnyt kanteen kohteena olevan päätöksen odottamatta edellä mainitussa asetuksessa N:o 17 tarkoitetun tutkintamenettelyn tulosta.

48 Siltä osin kuin on kyse kanteen kohteena olevan päätöksen perustelujen puuttumista koskevasta väitteestä, riittää, että huomautetaan lopuksi, että hyvin nopeasti tehtävän päätöksen, joka koskee perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn aloittamatta jättämistä, on sisällettävä ainoastaan ne syyt, joiden vuoksi komissio katsoo, ettei riidanalaisen tuen yhteismarkkinoille soveltuvuuden arviointiin liity erityisiä vaikeuksia. On lisättävä, että kanteen kohteena olevan tuen perusteluja on arvioitava ottamalla huomioon SIBR sekä moottoriajoneuvo-alalle suunnattua valtiontukea koskevassa yhteisön sääntelyssä vahvistetut vaatimukset.

49 Edellä esitettyjen huomioiden perusteella kanteen kohteena oleva päätös on katsottava riittävän perustelluksi.

50 Näin ollen myös toinen peruste on hylättävä.

Tiettyjen yleisten oikeusperiaatteiden loukkaamista koskeva peruste

51 Tämän perusteen yhteydessä Matra esittää kaksi väitettä, jotka koskevat puolustautumisoikeuksien loukkaamista sekä sitä, ettei komissio ole ottanut huomioon hyvän hallinnon periaatetta.

52 Siltä osin kuin on kyse ensimmäisestä väitteestä, on huomautettava – kuten yhteisöjen tuomioistuin on täsmentänyt tämän tuomion 16 kohdassa – että komissio on velvollinen antamaan yrityksille, joita asia koskee, tilaisuuden

esittää huomautuksensa ainoastaan perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun tutkintavaiheen yhteydessä.

53 Perustamissopimuksen mukaan tällaista velvollisuutta ei sen sijaan ole silloin kun komissio voi lainmukaisesti rajoittua toteamaan tuen yhteensoveltuvuuden perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun alustavan vaiheen yhteydessä.

54 Koska on selvää, että komissiolla oli oikeus olla aloittamatta perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä, Matran väite, joka koskee puolustautumisoikeuksien loukkaamista, ei näissä olosuhteissa ole perusteltu.

55 Sen väitteen osalta, joka koskee hyvän hallinnon periaatteen loukkaamista, Matra esittää uudelleen perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn aloittamatta jättämistä koskevan väitteensä; tältä osin on riittävää viitata tämän tuomion 32 kohtaan ja sitä seuraaviin kohtiin.

56 Näissä olosuhteissa myös kolmas peruste on hylättävä.

57 Koska ainoatakaan Matran esittämistä perusteista ei ole hyväksytty, kanne on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

58 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaisesti asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska kantaja on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut välitoimista aiheutuneet kulut mukaan lukien.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Kanne hylätään.**

2) **Kantaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut välitoimista aiheutuneet kulut mukaan lukien.**

Due Zuleeg Murray Mancini Schockweiler

Moitinho de Almeida Grévisse Díez de Velasco Kapteyn

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä kesäkuuta 1993.

J.-G. Giraud
kirjaaja

O. Due
presidentti